

Datum: 2026-05-27

Diarienummer: B 2026-000041

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Christin Klarström

DJURSHOLM 2:421 - Bygglov för nybyggnad av monopole och teknikskåp

Ärendet

Ansökan avser nybyggnad av monopole med en höjd om 36 m och ett teknikskåp om ca 0,5 kvm i Kyrkängens norra del. Förslaget strider mot detaljplanen avseende placering på mark som enligt detaljplanen är avsedd för park eller plantering.

Området är av riksintresse för kulturmiljövården och ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada kulturmiljön. Fastigheten ingår även i ett av kommunens bevarandeområden för kulturmiljö, område 15. *Tidiga villastaden Djursholm*. I närhet till platsen finns även byggnadsminnet Djursholms kapell.

Miljö- och stadsbyggnadskontoret bedömer att det saknas förutsättningar att bevilja lov.

Miljö- och stadsbyggnadskontorets förslag till beslut

1. Miljö- och stadsbyggnadsnämnden avslår ansökan om bygglov med stöd av 9 kap. 56 § plan- och bygglagen, PBL.
2. Avgiften för handläggningen är 7 200 kronor i enlighet med taxa fastställd av kommunfullmäktige. Faktura skickas separat.
3. Miljö- och stadsbyggnadsnämndens motivering till beslutet framgår av tjänsteutlåtandet i ärendet.

Avgift

Avgiften för beslutet är 7 200 kronor i enlighet med fastställd taxa av kommunfullmäktige. Fakturan skickas separat.

Bakgrund

Ansökan avser en 36 m hög monopole och teknikskåp på ca 0,5 kvm i grön kulör avsedd för mobiltelefonianläggning. Syftet med anläggningen är att möta det identifierade behovet av förbättrad täckning och ökad kapacitet i området. Åtgärderna förslås i norra delen av Kyrkängen nedanför Djursholms kapell där parken består av en stor öppen gräsäng och buskage.

Sökanden har gjort en utredning av alternativa placeringar och framför att en monopole med föreslagen placering är den enda möjliga för att tillgodose täckning och kapacitet i målområdet Djursholm. Sökanden har även den 28 april inlett en dialog om en annan plats mer söderut i samma grönområde. Miljö- och stadsbyggnadskontoret har meddelat att inte heller denna plats bedöms lämplig. Sökanden har meddelat att de vill gå vidare med beslut i sin ursprungliga ansökan.

År 2022 avlog byggnadsnämnden ett förslag om uppförande av en monopole och en teknikbod i närområdet, på fastigheten Midgård 20 i anslutning till Institut Mittag-Leffler, genom beslut i dnr BN 2022-000239 samt B 2022-001310.

Miljö- och stadsbyggnadskontorets utredning

Planförhållande och kulturhistoriskt värde

För fastigheten gäller detaljplan nr S410 med bestämmelse park eller plantering. Förslaget avviker från detaljplanen.

Fastigheten ligger enligt kommunens kulturmiljöhandbok inom bevarandeområde 15. *Tidiga villastaden Djursholm*. Området är samtidigt av riksintresse för kulturmiljövården och ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada kulturmiljön. I närhet till platsen finns även byggnadsminnet Djursholms kapell.

Yttranden/remiss

Till ansökan har sökanden bifogat bakgrundsbeskrivning, utredning av alternativa placeringar, fotomontage med påverkan på stads- och landskapsbilden med mera. Syftet med åtgärden är att säkerställa tillräcklig mobil- och datakommunikation i området. Anläggningen är utformad för att möjliggöra samlokalisering, vilket innebär att flera operatörer kan nyttja anläggningen. Därigenom minskar behovet av ytterligare mobiltelefonianläggningar i närområdet.

Sökanden framför att åtgärden visserligen avviker från detaljplanen men att bygglov kan medges eftersom planens genomförandetid löpt ut och åtgärden tillgodoser ett allmänt intresse. Sökanden hänvisar till mark- och miljööverdomstolens dom nr P 14801-24, där utbyggnad av mobiltelekommunikation bedömdes utgöra ett betydande allmänintresse. Vidare anges att åtgärden är förenlig med planens syfte och att visuell påverkan eller

påverkan på närmiljön inte utgör ett hinder så länge det inte uppstår en betydande olägenhet. Bolaget framför även att en annan typ av monopole tidigare beviljats på parkmark på fastigheten Brage 1, detta efter att ärendet återförvisats från överinstans.

Sökanden har genomfört en lokaliseringsutredning där alternativa placeringar har utretts. Arbetet har utgått från en punkt baserad på täckningsbehov och befintlig infrastruktur. Vid avgränsning av sökområdet har hänsyn tagits till bland annat byggnaders höjd, möjligheter till samlokalisering samt förekomst av kulturhistoriska värden. Målsättningen har varit att hitta en placering som är tekniskt genomförbar, långsiktigt hållbar och med så liten påverkan på omgivningen som möjligt.

Flera alternativa placeringar har utretts av sökanden, framför allt på närliggande hustak, men samtliga har av sökanden bedömts som olämpliga eller inte genomförbara, bland annat på grund av bristande rådighet, negativa besked från fastighetsägare, tekniska begränsningar eller olämpliga avstånd till bostäder. Sökanden framför att den föreslagna placeringen sammantaget bedöms vara den mest lämpliga utifrån tekniska krav, tillgänglighet och hänsyn till omgivningen.

Sökanden har till sin ansökan bifogat yttranden från Luftfartsverket och Swedavia som inte har synpunkter på förslaget.

Ärendet har skickats på remiss till tekniska nämnden som inte inkommit med svar. Miljö- och stadsbyggnadskontoret har dock fått indikation från Mark- och strategisk planering om att de, i egenskap av markförvaltare, tidigare har sagt nej till att ta fram markupplåtelseavtal för placering av monopole i närområdet.

Sökanden har fått möjlighet till att yttra sig över tjänsteutlåtandet innan ärendet tas upp till nämnden.

Miljö- och stadsbyggnadskontorets bedömning

Enligt 9 kap. 56 § PBL är en grundläggande förutsättning för att bygglov ska kunna ges att åtgärden inte strider mot gällande detaljplan. Den sökta åtgärden innebär en avvikelse från detaljplanen och uppfyller därmed inte förutsättningarna för bygglov enligt huvudregeln.

Av 9 kap. 60 § PBL framgår att bygglov i vissa fall ändå kan ges för avvikelser från detaljplan, under förutsättning att avvikelserna är förenliga med planens syfte och antingen är att betrakta som liten eller av begränsad omfattning och nödvändig för att området ska kunna användas på ett ändamålsenligt sätt. Den aktuella åtgärden, en monopole om 36 meter, är av sådan omfattning och karaktär att den inte kan anses utgöra en liten avvikelse. Mot bakgrund av anläggningens höjd, visuella dominans och påverkan på omgivningen kan den inte heller bedömas som en åtgärd av begränsad omfattning. Åtgärden är vidare inte nödvändig för att området ska kunna användas i enlighet med detaljplanens avsedda funktion. Därtill bedöms åtgärden inte vara förenlig med detaljplanens syfte, vilket bland annat är att bevara

områdets karaktär och markanvändning. Förutsättningar för att medge bygglov med stöd av 9 kap. 60 § PBL föreligger därmed inte.

Detaljplanens genomförandetid har passerat. Efter en detaljplans genomförandetid har löpt ut finns utökade möjligheter att medge avvikelser, enligt 9 kap. 61 § PBL. Sådana avvikelser syftar till att kunna medge avvikelser för åtgärder som tillgodoser ett angeläget gemensamt behov eller allmänt intresse. Bestämmelsen ska dock tillämpas restriktivt och förutsätter att åtgärden även i övrigt uppfyller kraven i plan- och bygglagstiftningen.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden bedömer att utbyggnad av mobiltelefoni utgör ett angeläget allmänt intresse. För att bygglov ska kunna ges enligt denna bestämmelse krävs dock att åtgärdens lokalisering är lämplig och att alternativa lokaliseringar har utretts i tillräcklig omfattning.

Sökanden har undersökt olika platser. Sökanden har redovisat en lokaliseringsutredning och anfört att alternativa placeringar inte är genomförbara, bland annat på grund av att erforderliga medgivanden från fastighetsägare saknas. Miljö- och stadsbyggnadskontoret konstaterar att lokaliseringsprövningen enligt PBL ska utgå från markens lämplighet och inte från civilrättsliga förutsättningar såsom rådighet. Att alternativa lokaliseringar inte kan genomföras innebär därför inte i sig att en i övrigt olämplig lokalisering kan godtas.

Vid prövningen ska även hänsyn tas till de allmänna intressen som följer av 2 kap. PBL. Den aktuella fastigheten omfattas av riksintresse för kulturmiljövården och ingår i ett av kommunens utpekade bevarandeområden för kulturmiljö, område 15. *Tidiga villastaden Djursholm*. I närheten finns även byggnadsminnet Djursholms kapell. Området präglas av höga kulturhistoriska värden och ställer därmed särskilt höga krav på hänsyn vid lokalisering och utformning av tillkommande anläggningar.

Enligt 2 kap. 6 § första stycket 1 PBL ska ett byggnadsverk placeras och utformas på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- och landskapsbilden samt natur- och kulturvärdena på platsen. Den föreslagna monopolen om 36 meter framträder tydligt i stads- och landskapsbilden och bedöms utgöra ett dominerande och främmande inslag. Åtgärden medför en påtagligt negativ påverkan på upplevelsen av den kulturhistoriska miljön och uppfyller därmed inte anpassningskravet i bestämmelsen.

Vid den intresseavvägning som ska göras enligt 2 kap. PBL mellan olika allmänna intressen konstaterar kontoret att även om utbyggnad av mobiltelefoni är ett angeläget allmänt intresse, är den negativa påverkan på den skyddsvärda kulturmiljön i detta fall så betydande att den inte kan accepteras. Intresset av den aktuella etableringen får därför stå tillbaka.

Av 2 kap. 9 § PBL framgår att lokalisering, placering och utformning av byggnadsverk inte får ske så att den avsedda användningen eller byggnadsverket kan medföra sådan påverkan på grundvattnet eller omgivningen i övrigt att det innebär fara för människors hälsa och

säkerhet eller betydande olägenhet. Den aktuella platsen har låg markhöjd och är förenad med översvämningsrisk vilket innebär att den planerade anläggningen kan påverkas vid höga vattennivåer. Sökanden har anfört att tekniska lösningar kan säkerställa funktion och driftsäkerhet men har inte redovisat vilka åtgärder som avses eller hur dessa säkerställer att risker inte uppstår. Det har därmed inte visats att markens lämplighet för den avsedda användningen är tillräckligt utredd.

Sökanden har hänvisat till dom i mål nr P 14801-24. Miljö- och stadsbyggnadskontoret bedömer att förutsättningarna i det målet skiljer sig från nu aktuellt ärende. I domen saknade platsen utpekade kulturvården av samma tyngd som i nu aktuellt område. I nu aktuell ansökan föreligger ett riksintresse för kulturmiljövården, ett kommunalt bevarandeområde samt närhet till byggnadsminne, vilket innebär avsevärt högre krav på hänsyn. Även den av sökanden åberopade etableringen på fastigheten Brage 1 skiljer sig från aktuell åtgärd, då den tidigare masten integrerades i en belysningsstolpe av väsentligt lägre höjd och därmed medförde en betydligt mindre påverkan på stads- och landskapsbilden.

Miljö- och stadsbyggnadskontoret föreslår att miljö- och stadsbyggnadsnämnden avslår ansökan om bygglov för monopole ock teknikskåp. I det fall miljö- och stadsbyggnadsnämnden bedömer att lov ska ges ska ärendet återremitteras till miljö- och stadsbyggnadskontoret för grannhörande, komplettering och remiss.

Elisabeth Thelin

Jamal Esfahani

Bygg- och miljödirektör

Stadsarkitekt

Handlingar som fastställs genom beslutet

1. Situationsplan på primärkarta - Inkommen - 2026-04-17
2. Övriga handlingar, orienteringskarta - Inkommen - 2026-01-22
3. Övriga handlingar, ortofoto - Inkommen - 2026-01-22
4. Ritning monopole- Inkommen - 2026-01-22
5. Fasadritningar teknikskåp - Inkommen - 2026-01-22
6. Skrivelse Fotomontage - Inkommen - 2026-04-17
7. Skrivelse Projektbeskrivning och lokaliseringsutredning - Inkommen - 2026-04-17
8. Karta ytterligare föreslagen placering - Inkommen - 2026-04-28

Underlag för beslutet

1. Tjänsteutlåtande. DJURSHOLM 2:421. Bygglov för nybyggnad av monopole och teknikskåp
2. Skrivelse Swedavia - Inkommen - 2026-04-17
3. Skrivelse LFV- Inkommen - 2026-04-17

Delges:

- sökande

Underrättas:

- fastighetsägare

- byggherre